

Duinbehoud in de Delta

Wat doet Duinbehoud nu eigenlijk voor de duinen? In een korte reeks artikelen geven we per regio een overzicht van onze werkzaamheden en van de lokale uitwerking van onze visie. We beginnen in de Delta.

Net als in andere regio's zet Duinbehoud zich in de Delta als onafhankelijke landelijke organisatie in voor bescherming en herstel van de natuur in de duinen. Daarnaast komen we ook op voor de belangen van de mensen die in de duinen van natuur en landschap willen genieten. We stimuleren een goed natuurbeheer

en steunen vormen van duurzaam gebruik van de duinen, zoals kustbescherming, recreatie en waterwinning. In dit artikel enkele praktijkvoorbeelden.

Consulentennetwerk

Duinbehoud werkt met een netwerk van lokale belangenbehartigers langs

Duinbehoud zet zich in voor strandreservaten, zoals op de kop van Goeree.
Foto: Rijkswaterstaat / Joop van Houdt

de Nederlandse kust. Meestal zijn dat individuele duinconsulenten, maar op Walcheren hebben we de Werkgroep Midden-Zeeland. Op vrijwillige basis signaleren zij kansen en bedreigingen voor natuur en duurzame en natuurgerichte recreatie in hun gebieden. Zo nodig ondernemen ze actie om kansen te benutten en bedreigingen te stoppen. We constateren dat de overheid terugtreedt op het gebied van natuurbescherming en natuurbeheer en dat er met de aantocht van de

Bescherm de Kust

De campagne Bescherm de Kust, tegen de dreigende wildgroei aan recreatieparken en strandbebouwing, is in 2015 gang gezet door Natuurmonumenten, Zeeuwse Milieufederatie, Natuur- en Milieufederatie Zuid-Holland, Het Zeeuwse Landschap, Zuid-Hollands Landschap en Duinbehoud. Later hebben alle bij de kust betrokken natuurorganisaties zich erbij aangesloten. De campagne loopt nog steeds. Inmiddels hebben 107.817 kustbeschermers aangegeven de campagne voor het behoud van ons kustlandschap te steunen. De campagnepartners verzetten zich ook nu nog tegen grootschalige ontwikkeling van recreatieparken, zoals De Zeeuwse Lagune en het Brouwerseiland.

nieuwe omgevingswet (uitgesteld tot 2021) minder mogelijkheden komen voor procedures tegen vergunningen en, als het goed is, meer mogelijkheden voor inspraak vooraf. Dit vraagt om een intensievere en pro-actievere inzet van onze lokale belangenbehartigers. Mede daarom streven we ernaar dat er meer in werkgroepen wordt gewerkt en minder met individuele consulenten.

Visie en missie

Duinbehoud heeft haar missie en visie kort weergegeven in het document: 'Bescherm de kust! Voor mensen en natuur. De visie en missie van Duinbehoud'. Momenteel wordt de laatste hand gelegd aan het achterliggende dikke visiedocument. Daarnaast werken we aan de lokale vertaling van onze visie, door per gebied de belangrijkste knelpunten en kansen weer te geven en hoe we die willen aanpakken.

Inpassing verblijfsrecreatie

Duinbehoud streeft een goede inpassing van toerisme en recreatie na, waarbij voldoende ruimte voor natuur

en landschap wordt gereserveerd en verstoring van kwetsbare dieren en beschadiging van zeldzame planten wordt voorkomen.

Tot voor kort dreigde een enorme wildgroei aan recreatieparken en strandbebouwing. Dat geldt in het bijzonder voor de Deltakust. Dankzij de campagne 'Bescherm de Kust' zijn de provincies Zeeland en Zuid-Holland meer regie gaan voeren op deze ontwikkeling. In Zeeland heeft dat geleid tot de Zeeuwse Kustvisie. Daarin zijn afspraken gemaakt over recreatieve en toeristische ontwikkelingen en de bescherming van natuur en landschap. In Zuid-Holland heeft het strand voor de meeste beschermde duingebieden een beschermde status gekregen. Aan de wildgroei is daarmee een einde gekomen. Voor de recreatieve ontwikkelingen streven we een zo groen mogelijke invulling na. Dat doen de duinconsulenten door gevraagd en

Duinconsulenten signaleren kansen en bedreigingen in hun duingebieden.

Foto: Sytske Dijkse / Foto Fitis

Duinconsulenten recent op bezoek in de Zeepeduinen.

Foto: Sytske Dijkse / Foto Fitis

ongevraagd advies te geven aan gemeenten en projectontwikkelaars.

Dit gaat bijvoorbeeld op korte termijn spelen op Goeree, waar we lid zijn het samenwerkingsverband Groene Raad. Daarin geven de natuurorganisaties een gezamenlijke inbreng bij de lokale recreatieve ontwikkelingen. We laten ons daarbij inspireren door goede voorbeelden uit andere gebieden, zoals Waterdunen in Zeeuws-Vlaanderen, Tiengemetten en de parkeer-garage in de zeereep van Katwijk. Op Walcheren denkt onze Werkgroep Midden-Zeeland onder andere mee over de landschappelijke inpassing van een uitbreiding van Hotel Duinoord in Breezand, grenzend aan Natura 2000 gebied. De werkgroep adviseert om zoveel mogelijk bomen om het hotel te laten staan en nieuwe bomen te planten, zodat de natuurlijke uitstraling van het landschap intact blijft.

Duurzame recreatie

Duinbehoud vindt ook dat recreatieve activiteiten beter ingepast moeten worden. Vaak vindt nog verstoring plaats van foeragerende of broedende vogels, zoals bijvoorbeeld bij de

Brielse Gatdam bij Voorne. Hoewel daar duidelijke zones zijn aangegeven waar gekitesurft mag worden, waaien er toch surfers de voor vogels gereserveerde Westplaat op. Op de Kop van Schouwen vliegen steeds vaker schermvliegers over de meeuwenkolonie. We zien dat de broedresultaten afnemen en we denken dat er een verband is met deze verstoring. Op de stranden wordt steeds meer gereden met 4WD voertuigen. Daarbij worden soms nesten van strandbroeders kapotgereden. We willen duidelijke afspraken maken over de plek en de mate waarin op het strand wordt gereden. Zonering moet in de praktijk werken en als dat niet het geval is dringen we aan op aanpassing. Bovendien dient er voldoende toezicht en handhaving te zijn, om te garanderen dat men zich aan de zonering houdt. Onze duinconsulenten blijven dit aankaarten bij de verantwoordelijke overheden.

Natuurherstel en kerven

Om de kenmerkende natuur van de duinen te behouden of terug te laten komen hebben duinbeheerders de afgelopen 15 jaar in de Delta veel

natuurherstelprojecten uitgevoerd. Daarbij is struweel verwijderd en/of de grasmat met de voedselrijke toplaag van de bodem verwijderd. Mede dankzij zandsuppleties kunnen in de zeereep op veel plaatsen weer zandverstuivingen plaatsvinden. In veel gevallen dragen die zelfs bij aan de veiligheid. Het gesuppleerde zand kan immers landwaarts stuiven waardoor de duinen hoger worden. De kustversterking op de Groene Punt van Voorne is zo aangelegd, dat daar op grote schaal zand over de duinen stuift. Op de Kop van Schouwen stuift de zeereep al behoorlijk, maar zijn bovendien recent extra kerven in de zeereep aangebracht. Dat is goed voor de planten, dieren en paddenstoelen die in de duinen thuishoren. Toch gaat er nog wel eens wat mis. Op Goeree heeft het Waterschap vorige winter in het Natura 2000 gebied nog drie stuifkuilen dichtgeschoven, die geen enkele bedreiging voor de veiligheid vormden. We maken nu afspraken met het Waterschap om dit in het vervolg te voorkomen. Duinbehoud bevordert voortzetting en een goede opvolging van de herstelmaatregelen en toepassing van

Zonering van recreatie om bijvoorbeeld verstoring door schermvliegers te beperken. Foto: Pixabay

soortgelijke maatregelen op andere plaatsen. Zo vinden we dat De Punt, een duingebied dat door de afdamming van de Grevelingen met een verminderde invloed van de zee te maken heeft, weer meer het karakter van open duinen moet krijgen. Ook vinden we dat de kunstmatige duinen van Neeltje Jans open moeten worden gehouden ten behoeve van kustbroedvogels. Daar zou een kleine sluft of kwelder aangelegd kunnen worden. Ten westen van het Zweefvliegveld op Schouwen ligt het gebiedje Verzicht. Dat wordt nu niet beheerd door de particuliere eigenaar. Daardoor is het volledig dicht gegroeid met struweel. Ook hier bevorderen we goede afspraken met de eigenaar over een goed natuurbeheer.

Natuurbescherming

Daar waar de kust aangroeit zijn we alert op goede bescherming en goed beheer van de nieuwe duinen. Dit is belangrijk bij de Kamperlandse Duintjes bij de Veerse Dam en de kustaan-groei bij het aangrenzende Breezand. Voor de Kamperlandse Duintjes zijn de kansen voor hoge natuurwaarden beperkt, er is al sprake van intensief recreatief gebruik. We zoeken daar

Verklikkerstrand op Schouwen moet natuurstrand worden.

Foto: Rijkswaterstaat / Joop van Houdt

naar een optimale combinatie van natuur en recreatie en pleiten voor een goed inrichtings- en zoneringsplan voor beide gebieden. Voor het Verklikkerstrand op Schouwen werken we aan een goede bescherming als natuurstrand in het beleid van alle betrokken overheden. De natuurwaarden op het strand verdienen een betere bescherming. Dit kan gecombineerd worden met natuurbeleving. Op het strand van Goeree ontstaan vaak sliblagen waar vogels foerageren. Er worden zelfs regelmatig lepelaars gezien. "Leuk voor de toeristen", zou je zeggen, maar voor de badgasten worden de sliblagen ondergeploegd, waardoor het voedsel voor de vogels niet meer beschikbaar is. We gaan de gemeente vragen om de sliblaag op delen van het strand te laten liggen. Het machinaal schoonmaken van stranden remt de ontwikkeling van nieuwe duinen op de stranden. We

willen afspraken maken met gemeentes om dat effect te beperken. We gaan ons ook inzetten voor strandreservaten. Bijvoorbeeld op de kop van Goeree tussen de vuurtoren en De Vrijheid. De duinen aan de zuidwestkust van Walcheren genieten nu slechts een beperkte bescherming. Ze maken deel uit van het Natuurnetwerk Zeeland, maar vormen een ontbrekende schakel in de onder Natura 2000 beschermde duingebieden langs de Noordwest-Europese kust. Duinbehoud gaat pleiten voor een volledige Natura 2000-bescherming. In veel duingebieden bevinden zich nog voorzieningen die niet verenigbaar zijn met een goede natuurbescherming. Het betreft een zenderpark in de Westduinen van Goeree, een zweefvliegveld op Schouwen en een golfbaan bij Domburg. Het zenderpark wordt opgeheven. Hier letten we erop dat het gebied netjes achtergelaten wordt. Op uitplaatsing van het zweefvliegveld en de golfbaan is op dit moment nog geen zicht, maar voor de middellange termijn blijft het wel onze ambitie. Op de korte termijn kiezen we hier voor een gezamenlijke visie op, en aanpak van, het beheer.

Al met al is er voor Duinbehoud nog genoeg te doen in het Deltagebied!

Met dank aan alle Delta-duinconsulenten voor hun inzet en inbreng. ●

Arnoud van der Meulen
is beleidsmedewerker bij
Stichting Duinbehoud